

УДК: 350.14:311.164:336.24

DOI: 10.35432/tisb322024319695

Іван Комаровський

*доктор філософії за спеціальністю державне управління та адміністрування,
старший викладач кафедри менеджменту, фінансів і бізнес-технологій
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0001-5750-5374>
e-mail: komarovskiy.i.v@op.edu.ua*

Оксана Орел

*аспірант кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0009-0004-7587-0470>
e-mail: tsinuk92@gmail.com*

Володимир Яценко

*кандидат наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0003-3845-0405>
e-mail: yatsenko.v.a@op.edu.ua*

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ ЗМІН ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГРАНТОВОЇ ПІДТРИМКИ МІСЦЕВИХ ГРОМАД

Питання міжнародного співробітництва та залучення коштів грантових програм розглядається в контексті підтримки розвитку місцевих громад України. Відчутній, за умов війни, значний брак коштів, необхідних для створення комфортного життєвого середовища, розвитку інфраструктури та надання необхідних публічних послуг тощо обумовлює актуальність використання зовнішніх джерел фінансування. Ефективність їх використання пропонується розглядати відповідно до таких результатів виконання проекту на грант, як підвищення соціального капіталу місцевої громади.

Виходячи з тези, що між метою та результатами будь якої діяльності завжди лежать зміни у стані цільової групи або суспільства, в роботі розглядається можливість покладання в основу оцінки ефективності проектів на грант положення теорії змін. Дана теоретична оцінка та запропонована методологія застосування положень теорії змін для оцінки ефективності використання грантів.

Ключові слова: міжнародна технічна допомога, проектна діяльність, грант, теорія змін, місцева громада.

Ivan Komarovskiy

*PhD in Public Administration
Senior lecturer of the Department of Management, Finance and Business Technologies of
the ESI of Public Service and Administration
Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0000-0001-5750-5374>
e-mail: komarovskiy.i.v@op.edu.ua*

Oksana Orel

*PhD-student of Department of Social and Humanitarian Sciences
Institute of Public Service and Administration
Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0009-0004-7587-0470>
e-mail: tsinuk92@gmail.com*

Volodymyr Yatsenko

*PhD in Public Administration, Docent,
Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Sciences
ESI of Public Service and Administration
Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0000-0003-3845-0405>
e-mail: yatsenko.v.a@op.edu.ua*

APPLICATION OF PROVISIONS OF THE THEORY OF CHANGE TO ASSESS THE EFFICIENCY OF GRANT SUPPORT OF LOCAL COMMUNITIES

Today, the issues of attracting grant programs to support the development of local communities in Ukraine are extremely relevant. During the war, they experience a significant lack of funds in local budgets, which are necessary for them to create a comfortable living environment, develop infrastructure and provide the necessary public services, etc. An important prerequisite for this is the issue of increasing the social capital of the local community. But working with grants requires some training, understanding of the process, and grant management skills. In addition to the development of tools that strengthen ties in local communities, the success of grant activities largely determines its methodological and scientific support.

Therefore, the development of theoretical provisions of the methodology for supporting grant activities at the level of local communities is an important area of research for the science and practice of public administration. The article is aimed at developing the main provisions of the general theory for assessing the effectiveness of grant projects developed and implemented by local communities and practical issues regarding the methodology of its application. The paper shows that the modern process of writing projects has become a practice that combines "art" and adherence to "generally accepted standards", which are presented in the "application form" and "manuals" in the documents of the announced competition. However, the lack of a theoretical basis in the preparation of projects for a grant led to certain problems. First of all, it is an assessment of their effectiveness, which requires a certain methodological approach generally accepted by society. Based on the thesis that between the goal and the results of any activity there are always changes in the state of the target group or society, a number of researchers propose to use the provisions of the theory of change to assess the effectiveness of grant projects. The paper shows that the application of the provisions of the theory of change can provide not only the basis for the conclusion that the result of the intervention corresponds to the previous forecast, but also justify the conclusion made taking into account all external factors of influence. As a methodology for this approach, an approach is proposed, which is based on determining the causal relationship between the components of the grant project. Generalization of the above allows us to propose an algorithm for applying the provisions of the theory of change to assess the effectiveness of the grant project.

Keywords: : international technical assistance, project activity, grant, theory of change, local community.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Міжнародна технічна допомога є важливим ресурсом, використання якого забезпечує Україні можливість протистояти збройній агресії російської

федерації та подолати негативні наслідки, пов'язані з війною.

У 2023 році до державного бюджету надійшло 42,6 млрд доларів США зовнішнього фінансування. Грантові кошти, які надаються на безповоротних умовах, склали 11,5 млрд доларів США, близько 27% від загального обсягу фінансування. Це пенсії, оплата праці працівників секторів освіти та охорони здоров'я, соціальний захист населення, гуманітарна підтримка. Найбільшими донорами фінансової допомоги у 2023 році є: Європейський Союз — 19,7 млрд доларів США (пільгове фінансування); Сполучені Штати Америки — 11 млрд доларів США (гранти).

З свого боку, Кабінетом Міністрів України було започатковано низку грантових програм. Підтримки бізнесу: «Власна справа» «Робота», програма для ВПО від Helvetas Swiss Intercooperation тощо. Як результат, понад 10000 українці отримали від держави гранти для розвитку свого бізнесу. Також є грантові державні програми в сфері культури, науки, освіти та підтримки соціальної сфери.

Важливим напрямом грантових програм є підтримка місцевих громад, які відчують брак коштів, необхідних для розвитку місцевого життєвого середовища та місцевої інфраструктури [1, 2]. Крім вирішення існуючих проблем, гранти сприяють розвитку активності членів місцевої громади, зміцненню зв'язків між ними на основі залучення не тільки до обговорення пропозицій щодо підготовки проєктів, але і в прийнятті рішень по використанню отриманих коштів.

В свою чергу, важливим проявом розвитку практики грантів для підтримки місцевих громад є формування нової парадигми місцевого розвитку, яка має поєднати розвиток економічного потенціалу з одночасним формуванням громадянського суспільства. Як результат, виникає нова якість людського та соціального капіталу, яка стає запорукою ефективного використання ресурсів для сталого розвитку території, надання можливості членам громади самостійно формувати політику свого розвитку [1, 2, 32, 33]. Але для цього керівництво та лідери місцевої громади мають забезпечити певні умов для її мешканців [15,]: можливість проявляти ініціативу та приймати участь у процесі обговорення проєкту на основі консенсусу; приймати безпосередню участь у реалізації проєкту та отримати при цьому винагороду; підтримку пропозицій щодо залучення до виконання проєкту широкого кола співвиконавців, волонтерів, представників інших громад тощо

Але треба розуміти що робота з грантами потребує певної підготовки, розуміння цього процесу та навиків з управління грантами. Крім розвитку інструментів, які зміцнюють зв'язки в місцевих громадах, розвиток механізмів спільного створення та надання публічних послуг, залучення до участі в процесу прийняття рішень, які приймаються органами місцевого самоврядування, успіх грантової діяльності в значній мірі визначає її методичне та наукове супроводження [1, 2]. Тому розробка теоретичних положень методології підтримки грантової діяльності на рівні місцевих громад є актуальним напрямом досліджень для науки та практики публічного управління..

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Різні аспекти проблематики надання та отримання грантів в рамках партнерських відносин України з міжнародними організаціями та державами представлені в рішеннях Уряду [3].

Питання важливості використання грантів для забезпечення місцевого розвитку також знайшло своє відображення у працях вітчизняних та зарубіжних дослідників та практиків [19, 21]. Розглядаючи важливість отримання грантів для підтримки місцевого розвитку, ключовим фактором науковці визначають можливість підвищення якості людського та соціального капіталу місцевої громади [2, 15, 32, 33]. Однак, одним з ключових питань, яке ще не отримало своєї повної відповіді, є те, яким чином слід оцінювати результат використання гранту з урахуванням думки представників цільової групи, місцевої громади та бенефіціарів [8, 14]. Відсутність у членів громади загальноприйнятих критеріїв такої оцінки

значно ускладнює як для фондів, так і для суспільства визначення його ефективності.

З іншого боку, різноманітність проектів на грант, відмінності у розумінні донорів що вважати кінцевим результатом проекту з підтримки громади, теж не дозволяють визначити єдиний підхід до оцінки їх ефективності. На практиці виходом з такої ситуації стало застосування кожним з фондів своїх методів оцінки успішності проекту, як наприклад, підвищення потенціалу організації [7, 10, 11, 17, 20].

Таким чином, питання визначення критеріїв оцінки ефективності грантових проектів з підтримки місцевої громади є актуальним та таким, що потребує свого вирішення. Представляється, що зробити це стане можливим на основі застосування певної теорії, в якості якої в роботі пропонується застосовувати положення теорії змін [4 - 6, 24, 26, 27].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Як було відмічене вище, у контексті постійного збільшення іноземної допомоги для України, оцінка її ефекту стає все більш необхідною. Загалом вона може включати чотири виміри: залежність від типу гранту; масштаб проекту та рівень залучення спільноти; від критеріїв, що застосовуються для його оцінки: кількісний, якісний та емпіричний; прийнятої структури та складові моделі грантового процесу: вхідні дані, індикатори, результати; динаміка розвитку проекту, вплив та його життєздатність.

При проведенні оцінки ефективності проекту іноді слід прийняти до уваги і існуючу різноманітність видів грантів: проектні, стратегічні ініціативи, нарощування потенціалу, капітальні, освітні та наукові, загальні операційні та щорічні нагороди тощо. Для кожного з перерахованих грантів фонди визначають свої підходи до їх оцінки.

Враховуючи різноманітність можливих рішень до оцінки ефективності грантових проектів, у подальшому розгляді пропонується покласти такий критерій, як розвиток соціального капіталу місцевої громади та забезпечення її сталого розвитку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка теоретичних положень з проведення оцінки ефективності грантових проектів, які розробляються та виконуються місцевими громадами, та практичних рекомендацій по методології їх застосування.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розглядаючи проблему оцінки ефективності використання грантів для забезпечення розвитку місцевих громад, представляється доцільним в першу чергу розглянути парадигму поняття «місцевого розвитку».

За визначенням ОЕСД, такий розвиток пропонується розглядати «як загальні зусилля, спрямовані на підвищення добробуту та стандартів життя в усіх типах регіонів, від міст до сільських районів, а також покращення їхнього внеску в національну ефективність і більш інклюзивний, стійкі суспільства» [34]. Таким чином, активність місцевої громади тут є ключовою умовою. Вона має стати основним інструментом покращення якості життя та добробуту місцевих громад, нарощування її соціального капіталу.

Але виміряти наслідки та вплив такого типу дій, враховуючи різноманітність відношення до проекту членів громади, рівень їх активності взагалі є непростим завданням.

Застосування теоретичного підходу у грантовому процесі з точки зору фондів та програм допомоги теж має свої певні особливості. Вони самостійно визначають актуальність певних суспільних проблем та шляхи їх розв'язання відповідно до методичних рекомендацій фонду. За таких умов сучасний процес написання проектів став практикою, яка поєднує «мистецтво» та дотримання «загальноприйнятих стандартів», що представлені у «аплікаційній формі» та «керівництвах» в документах оголошеного конкурсу.

Але, відсутність теоретичного підґрунтя при підготовці проектів на отримання гранту привела до виникнення певних проблем. В першу чергу це оцінка їх ефективності, яка потребує певного, загальноприйнятого суспільством методологічного підходу.

Необхідність покладання в основу методології проекту певної теорії обговорювалися

дослідниками протягом багатьох років [16, 26, 28, 29]. Хоча представлені в них пропозиції та підходи теж мають своє відмінності, існує згода щодо важливості застосування певної теорії питання, яка має визначати спрямування та послідовність дослідження, забезпечити критичний підхід до оцінки отриманих результатів.

Виходячи з тези, що між метою та результатами будь якої діяльності завжди лежать зміни у стані цільової групи або суспільства, ряд дослідників пропонують використовувати для оцінки ефективності проєктів на грант положення теорії змін [4-6, 18, 24, 27].

За своїм змістом, положення теорії змін представляють опис того, як дії, що пропонуються, призводять до досягнення бажаних цілей та пояснити, чому запропонована за проєктом послідовність логічно пов'язаних між собою дій має привести до бажаного результату. Звичайно це робиться на основі висунутих гіпотез щодо того, які коротко-, середньо- та довгострокові зміни будуть відбуватися при виконанні проєкту. Для їх оцінки застосовують відповідні індикатори, які мають підтвердити або спростувати зроблені гіпотези за кількісними або якісними вимірами [9].

Загалом, покладанні в основу проєктного процесу положення теорії змін дозволяє дати відповідь на низку питань:

1. Що представляє собою проблема, яка пропонується для вирішення в довгостроковій перспективі?
2. Хто буде бенефіціаром отриманих результатів?
3. Як результати, що будуть отримані, співвідносяться з проблемою, яка вирішується?
4. Скільки потрібно часу, термін реалізації проєктної ініціативи ?
5. В чому полягає діяльність за проєктом ?

Відповіді на поставлені питання будуть використані для пояснень, чому очікується, що втручання призведе до бажаних змін у стані місцевої громади.

При застосуванні теорії змін звичайно використовують логічний підхід до опису проєкту з використанням для цього його логічної моделі або матриці (LogFrame Analysis). Це дозволяє представити у одному вимірі та пов'язати оцінку ефективності основних етапів виконання проєкту з такими чинниками як ризики заходів, фактори зовнішнього впливу та вибір індикаторів оцінки змін у стані громади.

Звичайно, при розгляді можливості застосування положень теорії змін для оцінки ефективності грантових проєктів, дослідники використовують різні визначення її окремих положень [12]. Тому для подальшого розгляду є сенс дати визначення основних термінів:

- втручання, діяльність або заходи за проєктом: те що має відбутися для започаткування причинно-наслідкового зв'язку та отримання результатів, які очікуються;
- ризики: наслідки зовнішнього втручання, які можуть перешкоджати встановленню причинно-наслідкового зв'язку між окремими етапами виконання проєкту;
- зовнішні фактори впливу: соціальний, політичний, організаційний чи економічний контекст, який може вплинути на ефективність проєкту;
- внесок за проєктом: проміжні та кінцеві результати.

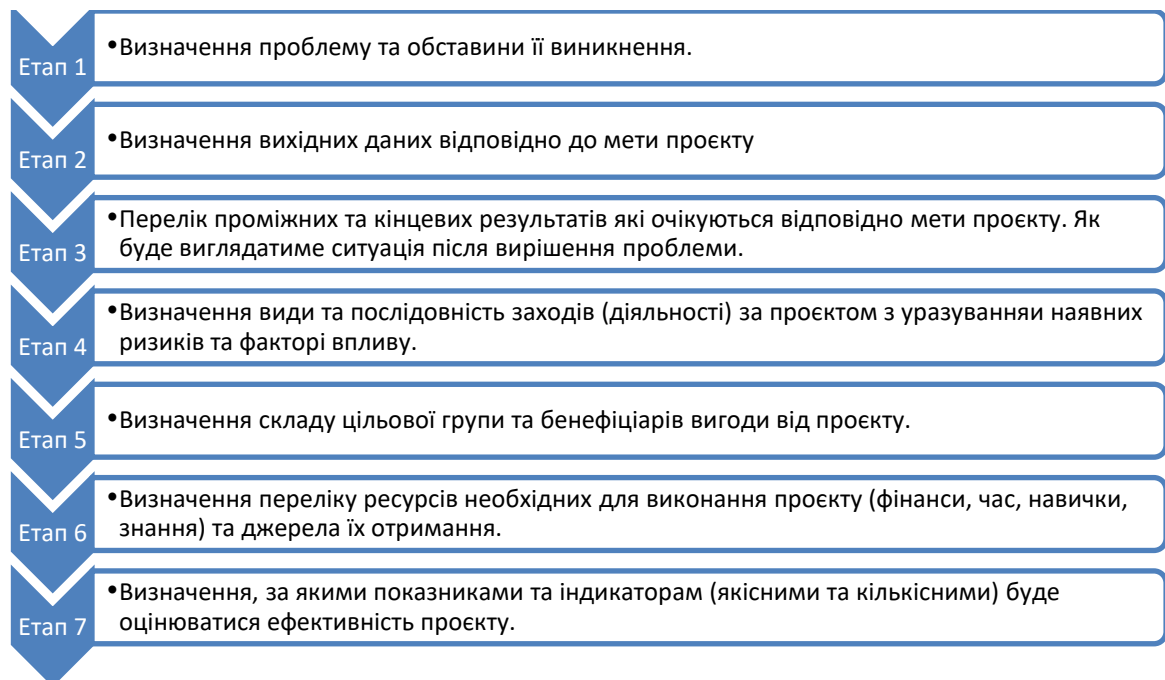
У загальному підході положення теорії змін включають дві складові: факт втручання у стан цільової групи (місцевої громади) при виконанні діяльності за проєктом, і аналіз, результати яких будуть визначати зроблений за проєктом внесок для підвищення рівня їх соціального капіталу [22]. Обидві складові представляють повну версію теорії змін.

У будь якому разі при розробці логічної моделі або LogFrame Analysis матриці проєкту в першу чергу слід виходити з потреб цільової групи та бенефіціарів. Тому логічна модель має спочатку розглянути факт втручання у стан цільової групи, а потім дати оцінку щодо того, наскільки прогноз результатів буде відповідати їх фактичному стану.

Відомі підходи до аналізу внеску у випадку проєктів соціальної спрямованості виходять з того, що оцінка їх ефективності може бути зроблена з використанням емпіричних

доказів, які будуть отримані в результаті опитування та дослідження ставлення до проекту членів громади. Але наскільки такий підхід буде достатнім для висновку, що втручання мало значення, є дискусійним. В цьому плані застосування положень теорії змін спроможне забезпечити не тільки основу для висновку, що результат втручання відповідає попередньому прогнозу, але і обґрунтувати зроблений висновок з урахуванням всіх зовнішніх факторів впливу. Методологічною основою такого підходу буде визначення причинно-наслідкового зв'язку між складовими проекту на грант, що має бути підтверджено тезами:

- втручання у стан цільової групи місцевої громади було виконано відповідно логічної моделі або LogFrame Analysis матриці проекту. Її основні складові були завчасно погоджено зі всіма зацікавленими сторонами та членами громади, залучених до співпраці співвиконавців;
- практичне застосування положень теорія змін виконано відповідно до розробленої логічної моделі, за якою результати, що очікуються, діяльність (заходи за проектом) та отримані результати (проміжні та кінцеві) по'язані між собою;
- оцінка факторів зовнішнього впливу не визнала їх значущість для процесу сталого розвитку громади.

Рис. 1. Основні етапи послідовності дій з розробки базової теорії змін.

Окремі приклади теорій оцінки змін можна знайти у [13, 23, 25, 30].

Така певна універсальність теорії змін дозволяє застосовувати її за різними умовами, та визначати ефективність проекту з урахуванням всіх чинників, заходів та їх ризиків, факторів зовнішнього впливу.

Узагальнення викладеного дозволяє запропонувати певну методологію з застосування положень теорії змін для оцінки ефективності виконання проекту на грант. Послідовність етапів з розробки базової теорії змін приведена на рисунку 1.

Відповідно до перерахованих етапів, можна зробити декілька зауважень щодо застосування положень теорії змін при оцінці ефективності грантових проектів за критеріями сталого розвитку місцевих громад та підвищення рівня їх соціального капіталу [4-6, 24, 26, 27, 31].

В першу чергу це розгляд передумов вирішення проблеми за прийнятою в проекті логічною моделлю причинно-наслідкового зв'язку. Ключовими питаннями тут мають бути:

- наскільки діяльність за проектом спроможна забезпечити вирішення проблем, що є

актуальними для місцевої громади та які заходи будуть найбільш значущими;

- за якими критеріями або індикаторами представники цільової групи громади будуть приймати отримані результати, коли між ними не буде існувати єдиного та узгодженого їх розуміння;

- що має бути покладено в основу визначення індикаторів оцінки отриманих результатів та очікуваного внеску, які для членів місцевого суспільства одночасно мають поєднати економічну та суспільну складові.

Представлення проєкту за логічною моделлю, яка встановить причинно-наслідковий зв'язок між всіма аспектами його виконання є основною передумовою успішного застосування теорії змін для подальшого аналізу та оцінки ефективності в контексті потреб місцевої громади. В першу чергу тут слід приділити увагу визначенню необхідного рівня деталізації заходів, ризиків та індикаторів оцінки, які далі будуть об'єднані за логічною моделлю або LogFrame Analysis матрицею.

Далі буде корисним ще раз критично переглянути всі попередні кроки, їх відповідність базовим положенням теорії змін, використовуючи наступні питання:

- наскільки запропонована послідовність та логіка зв'язків між складовими логічної моделі відповідає мети проєкту, потребам громади та дозволить отримати результати, які очікуються?

- чим можна підтвердити, що запропонована діяльність за проєктом дійсно забезпечить бажані результати, урахувавши при цьому всі передумови виникнення проблеми, яка вирішується?

- для оцінки процесу виконання проєкту буде достатньо його представлення одною логічною моделлю причинно-наслідкових зв'язків або їх треба більше?

- прийняття положень теорії змін місцевою громадою, наскільки вона є широкою згодою? Чи оспорюються її конкретні аспекти? Чи існує кілька варіантів оцінки змін у стані місцевої громади?

Розробка логічної моделі дозволяє розробити на її основі детальний план виконання проєкту та розпочати його реалізацію. Відповідно до теорії змін, виконання кожного з запланованих заходів повинно супроводжуватися його змістовною оцінкою. За її результатами, вона може бути ітераційною, для чого на кожному етапі виконання проєкту треба критично оцінювати отримані результати і за необхідністю вносити корективи.

Результати оцінки діяльності за проєктом мають ґрунтуватися на певній інформаційній базі, до якої можуть бути віднесені попередні дослідження проблеми, поточний моніторинг, оцінка впливу навколишнього середовища та програмні звіти, що у підсумку буде створювати емпіричні докази для доведення його ефективності та визначення її рівня.

На відміну від оцінки проміжних результатів, кінцева оцінка має дати остаточну відповідь, наскільки виконання проєкту було ефективним, внесок у стан місцевої громади був достатнім, а його результати відповідають потребам її представників та окремих бенефіціарів. При цьому слід прийняти до уваги, що відповідність досягнутих показників за індикаторами не завжди збігаються з їх оцінкою представниками місцевого суспільства. Більш того, за практикою, тут завжди будуть свої відмінності. Для того щоб їх оцінити, прийняти або спростувати, необхідно ще раз переглянути розроблені на початку логічну модель або LogFrame Analysis матрицю в контексті визначених причинно-наслідкових зв'язків.

Оцінка логічної моделі за кінцевими результатами в першу чергу має зосередитися на розгляді точки зору всіх зацікавлених сторін щодо важливості отриманих результатами для вирішення проблем місцевої громади. Якщо вона будуть відрізнятися від версії, що була представлена у програмних звітах, рекомендується звернути увагу на наступне:

- наскільки кінцева точка зору членів громади відрізняється від визначених на

початку проєкту індикаторів оцінки його ефективності;

- можливості перегляду наявного впливу зовнішніх факторів на хід виконання проєкту, їх значущості;
- відповідність причинно-наслідкових зв'язків між складовими проєкту реальній практиці його виконання, наскільки існуючі розбіжності можуть привести до того, що отримані результати будуть відрізнятися від тих, що очікувалися.

Загалом, остаточна оцінка грантового проєкту для підтримки сталого розвитку місцевої громади у підсумку завжди ґрунтується на емпіричних доказах, опитування її членів. Тому, з урахуванням кількісних показників (це теж обов'язково), завершення проєкту має включати такі методи збору якісної інформації, як опитування, інтерв'ю, огляди та фокус-групи з залученням представників цільової групи. Їх узагальнення дозволить ще раз довести обґрунтованість зроблених при розробці логічної моделі припущень, визначення ризиків та значущості отриманих результатів.

За певними умовами інтерв'ю з ключовими представниками зацікавлених сторін може довести доцільність розгляду альтернативної теорії змін, яка у підсумку і буде покладена в основу ефективності проєкту. Також можуть бути виявлені і інші фактори впливу на доцільність та ефективність проєкту, які далі будуть використані як спосіб визначення та ідентифікації доказів того, якою мірою теорія змін відповідає реальним умовам його виконання.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. В плані підвищення рівня соціальної активності членів місцевої громади при підготовки проєктів на грант в першу чергу має бути забезпечена підтримка заходів на основі соціального діалогу, в рамках якого її мешканці будуть самостійно приймати рішення щодо вибору мети та спрямування проєкту, який вони хотіли б реалізувати. Складові такого рішення в першу чергу мають бути покладені в основі критеріїв оцінки ефективності майбутнього проєкту.

Звичайно, розглянутий в роботі підхід до оцінювання ефективності грантових проєктів на основі положень теорії змін не є тільки однією можливістю для змістовного розгляду отриманих результатів. Але теорія змін має свої певні переваги:

- її можна застосовувати, коли кількісні підходи не дозволяють отримати об'єктивну оцінку ходу виконання проєкту;
- дозволяє експертам та менеджерам проєкту проводити обґрунтований аналіз;
- дозволяє зробити висновки щодо причинно-наслідкових елементів втручання у стан цільової групи;

У той же час існують очевидні проблеми у використанні теорії змін:

- перевага віддається якісним критеріям та емпіричним доказам;
- розробка успішної логічної моделі або LogFrame Analysis матрицю в контексті причинно-наслідкових зв'язків є достатньо складним завданням, оскільки вона передбачає синтез низки поглядів та джерел інформації, що вимагає від авторів проєкту високого рівня фахової підготовки.

Література

1. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Технологія оцінки соціальних програм та проєктів. Кіровоград, ІСКМ, 2007. - 100 с. URL: <http://surl.li/qluvfo>
2. Мішина С. В., Мішин О. Ю., НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.73. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2020/75.pdf
3. Міжнародна технічна допомога Україні: правові та процедурні аспекти підготовки та реалізації програм та проєктів. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d25cdec1-c8be-4fa5-8ed8->

b023851db3a7&title=Mizhna

naTekhnicnaDopomogaUkraini

PravoviTaProtседurniAspektiPidgotovkiTaRealizatsiiProgramTaProektiv

4. Ігнат'єва І. І. Теорія змін у соціальному проектуванні. // Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчяпроголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ.конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Т. 1. – С. 219-222.

5. Приймак Н. С. Еволюція теорії управління змінами. Науковий вісник. Серія «Економіка». № 1(53) (2019) / Розділ 4. Економіка підприємств і галузей. <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/164646>

6. Теорія соціальних змін: сучасні соціологічні концептуалізації [Електронний ресурс] : навчальний посібник / П. В. Кутуєв, О. В. Богданова, М. І. Клименко, Т. В. Коломієць [та ін.] ; НТУУ «КПІ». – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2014. – 220 с. – Назва з екрана. URI <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>

7. Amirkhanyan, A. A., Kim, H. J., & Lambright, K. T. (2013). The performance puzzle: Understanding the factors influencing alternative dimensions and views of performance. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 1(24) 1-24. https://orb.binghamton.edu/public_admin_fac/31/

8. Behn, R. D. (2003). Why measure performance? Different purposes require different measures. *Public Administration Review*, 63(5), 586-606. <https://rm.coe.int/why-measure-performance-different-purposes-require-different-measures/16807872c8>

9. Benjamin, L. M. (2013). The potential of outcome measurement for strengthening nonprofits' accountability to beneficiaries. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 42(6), 1224-1244. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0899764012454684>

10. Buteau, E., & Huang, J. (2006). In search of impact: Practices and perceptions in foundations' provision of program and operating grants to nonprofits. Cambridge, MA: Center for Effective Philanthropy. <https://www.issuelab.org/resources/718/718.pdf>

11. Boris & Kopczynski Winkler, 2013; Boris, E. T., & Kopczynski Winkler, M. (2013). The emergence of performance measurement as a complement to evaluation among U.S. foundations. In S. B. https://www.researchgate.net/publication/260303372_The_Emergence_of_Performance_Measurement_as_a_Complement_to_Evaluation_Among_US_Foundations

12. Blamey, A., & Mackenzie, M. (2007). Theories of change and realistic evaluation: Peas in a pod or apples and oranges. *Evaluation*, 13(4), 439-455. https://www.researchgate.net/publication/249743971_Theories_of_Change_and_Realistic_Evaluation_Peas_in_a_Pod_or_Apples_and_Oranges

13. Carvalho, S., & White, H. (2004). Theory-based evaluation: The case of social funds. *American Journal of Evaluation*, 25(2), 141-160. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/109821400402500202>

14. Carnochan, Samples, Myers, & Austin, 2013; Carnochan, S., Samples, M., Myers, M., & Austin, M. J. (2013). Performance measurement challenges in nonprofit human service organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 43(6) 1014-1032. <https://escholarship.org/uc/item/9ss3c16g>

15. Dorota Bednarska-Olejniczak, Jarosław Olejniczak, Viktorie Klímová (2021). Grants for Local Community Initiatives as a Way to Increase Public Participation of Inhabitants of Rural Areas. This article belongs to the Special Issue Challenges of Contemporary Agriculture, Rural Areas and Agri-Food Supply Chain under Conditions of Uncertainty). <https://doi.org/10.3390/agriculture11111060>

16. Funnell, S., & Rogers, P. (2011). Purposeful program theory: Effective use of theories of change and logic models. San Francisco, CA: Jossey Bass.

https://www.researchgate.net/publication/259999058_Purposeful_Program_Theory_Effective_Use_of_Theories_of_Change_and_Logic_Models

17. Graves, R., & Culbreath, H. (2003). The evaluation of capacity-building grants: Key learnings for a successful program. Boston: FSG. Greenwald, H. P. (2013). Increasing the value of evaluation to philanthropic foundations. *American Journal of Evaluation*, 34(4), 504-518. <https://nncg.issuelab.org/resource/the-evaluation-of-capacity-building-grants-key-learnings-for-a-successful-program.html>

18. Gervase R. Bushe (2001) Five Theories of Change Embedded in Appreciative Inquiry/ Presented at the 18th Annual World Congress of Organization Development, Dublin, Ireland, July 14-18, 1998. Published in Cooperrider, D. Sorenson, P., Whitney, D. & Yeager, T. (eds.) (2001) *Appreciative Inquiry: An Emerging Direction for Organization Development* (pp.117-127). Champaign, IL: Stipes and in Cooperrider, D. Sorenson, P., Yeager, T. & Whitney, D. (eds.) (2005) *Appreciative Inquiry*: <https://www.gervasebushe.ca/ai5.pdf>

19. Grantmakers for Effective Organizations, (2006). COURAGE TO ACT. Annual Report. <https://www.geofunders.org/resources/annual-report-2006-851>

20. Hall, M. (2014). Evaluation logics in the third sector. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 1-30. https://eprints.lse.ac.uk/46365/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_repository_Content_Hall%2C%20M_Evaluation%20logics_Hall_Evaluation%20logics_2014.pdf

21. J. Huang, P. Buchanan, E. Buteau (2006) In search of impact: practices and perceptions in foundations' provision of program and operating grants to nonprofits. *Nonprofits. Center for Effective Philanthropy*, Boston. <https://eldis.org/document/A24548>

22. Mayne, J. (2001). Addressing attribution through contribution analysis: Using performance measures sensibly. *Canadian Journal of Program Evaluation*, 16(1), 1-24. DOI:10.3138/cjpe.016.001

https://www.researchgate.net/publication/279533461_Addressing_Attribution_Through_Contribution_Analysis_Using_Performance_Measures_Sensibly

23. Mayne, J. (2011). Contribution analysis: Addressing cause and effect. In K. Forss, M. Marra & R. Schwartz, (Eds.), *Evaluating the complex: Attribution, contribution and beyond* (pp. 53-96). New Brunswick, NJ: Transaction Publishers. https://www.researchgate.net/publication/303836616_Contribution_analysis_Addressing_cause_and_effect

24. Mackinnon A (2006) *Grantcraft: Using a Theory of Change*. MAPPING CHANGE: USING A THEORY OF CHANGE TO GUIDE PLANNING AND EVALUATION. What is a "theory of change"? https://learningforunders.candid.org/wp-content/uploads/sites/2/2018/12/theory_change.pdf

25. Patton, M. Q. (2008). *Utilization-focused evaluation* (4th ed.), Thousands Oaks, CA: Sage Publications Inc. <https://scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=972414>

26. Rogers, P. (2007). Theory-based evaluations: Reflections ten years on. *New Directions for Evaluation*, 114, 63-67. https://www.academia.edu/28484242/Theory_based_evaluation_Reflections_ten_years_on_Theory_based_evaluation_Past_present_and_future

27. Theories of Social Change <https://utkaluniversity.ac.in/wp-content/uploads/2022/08/Theories-of-Social-Change.pdf>

28. Weiss, C. H. (1997). How can theory-based evaluation make greater headway? *Evaluation Review*, 21, 501-524. https://econpapers.repec.org/article/saevearev/v_3a21_3ay_3a1997_3ai_3a4_3ap_3a501-524.htm

29. Weiss, C. H. (2003). On theory-based evaluation; Winning friends and influencing people. *The Evaluation Exchange*, 9(4), 1-5. <https://archive.globalfrp.org/var/hfrp/storage/original/application/f1be9c61c5a4011b6637bb5d1a31>

90ed.pdf

30. White, H. (2009). Theory-based impact evaluation: Principles and Practice (Working Paper 3). International Initiative for Impact Evaluation (3ie). https://reliefweb.int/report/world/theory-based-impact-evaluation-principles-and-practice-0?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw2uiwBhCXARiACMvIU3jqho8dGYySwDoCflHcM3XW1HJHGzvz8jVRPMZH9V2kc1JT7DkTQoaAoRUEALw_wcB
31. Weitzman, B. C., Silver, D., & Dillman, K.-N. (2002). Integrating a comparison group design into a theory of change evaluation: The case of the urban health initiative. *American Journal of Evaluation*, 23(4), 371–386. https://www.researchgate.net/publication/249773430_Integrating_a_Comparison_Group_Design_in_to_a_Theory_of_Change_Evaluation_The_Case_of_the_Urban_Health_Initiative
32. Woolcock, M.; Narayan, D. Social Capital: Implications for Development Theory, Research, and Policy. *World Bank Res. Obs.* 2000, 15, 225–249.
33. Trigilia, C. Social Capital and Local Development. *Eur. J. Soc. Theory* 2001, 4, 427–442.
34. OECD. Regional Development Policy—OECD. Available online: <https://www.oecd.org/regional/regionaldevelopment.htm> (accessed on 13 April 2021).

References

1. Azarova T.V., Abramov L.K. Tekhnolohiia otsinky sotsialnykh proham ta proektiv. Kirovohrad, ISKM, 2007. - 100 s. URL: <http://surl.li/qluvfo>
2. Mishyna C. V., Mishyn O. Yu., NAUKOVO-PRAKTYChNI ZASADY SOTsIALNOHO PROEKTUVANNIA. Elektronne naukovе fakhovе vydannia «Efektyvna ekonomika». DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.73. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2020/75.pdf
3. Mizhnarodna tekhnichna dopomoha Ukraini: pravovi ta protsedurni aspekty pidhotovky ta realizatsii proham ta proektiv. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d25cdec1-c8be-4fa5-8ed8-b023851db3a7&title=MizhnaoTehnichnaDopomogaUkrainiPravoviTaProtsedurniAspektiPidgotovkiTaRealizatsiiProgramTaProektiv>
4. Ihnatieva I. I. Teoriia zmin u sotsialnomu proektuvanni. // Nauka ta suspilne zhyttia Ukrainy v epokhu hlobalnykh vyklykiv liudstva u tsyfrovu eru (z nahody 30-richchiaproholoshennia nezalezhnosti Ukrainy ta 25-richchia pryiniattia Konstytutsii Ukrainy) : u 2 t. : materialy Mizhnar. nauk.-prakt.konf. (m. Odesa, 21 trav. 2021 r.) / za zahalnoiu redaktsiieiu S. V. Kivalova. – Odesa : Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2021. – T. 1. – S. 219-222.
5. Pryimak N. S. Evoliutsiia teorii upravlinnia zminamy. Naukovyi visnyk. Seriia «Ekonomika». № 1(53) (2019) / Rozdil 4. Ekonomika pidpriemstv i haluzei. <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/164646>
6. Teoriia sotsialnykh zmin: suchasni sotsiolohichni kontseptualizatsii [Elektronnyi resurs] : navchalnyi posibnyk / P. V. Kutuiev, O. V. Bohdanova, M. I. Klymenko, T. V. Kolomiiets [ta in.] ; NTUU «KPI». – Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova. – 2014. – 220 s. – Nazva z ekrana. URI <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>Amirkhanyan, A. A., Kim, H. J., & Lambright, K. T. (2013). The performance puzzle: Understanding the factors influencing alternative dimensions and views of performance. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 1(24) 1-24. https://orb.binghamton.edu/public_admin_fac/31/
7. Behn, R. D. (2003). Why measure performance? Different purposes require different measures. *Public Administration Review*, 63(5), 586-606. <https://rm.coe.int/why-measure-performance-different-purposes-require-different-measures/16807872c8>
8. Benjamin, L. M. (2013). The potential of outcome measurement for strengthening nonprofits' accountability to beneficiaries. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 42(6), 1224-1244. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0899764012454684>
9. Buteau, E., & Huang, J. (2006). In search of impact: Practices and perceptions in

foundations' provision of program and operating grants to nonprofits. Cambridge, MA: Center for Effective Philanthropy. <https://www.issuelab.org/resources/718/718.pdf>

10. Boris & Kopczynski Winkler, 2013; Boris, E. T., & Kopczynski Winkler, M. (2013). The emergence of performance measurement as a complement to evaluation among U.S. foundations. In S. B.

https://www.researchgate.net/publication/260303372_The_Emergence_of_Performance_Measurement_as_a_Complement_to_Evaluation_Among_US_Foundations

11. Blamey, A., & Mackenzie, M. (2007). Theories of change and realistic evaluation: Peas in a pod or apples and oranges. *Evaluation*, 13(4), 439–455. https://www.researchgate.net/publication/249743971_Theories_of_Change_and_Realistic_Evaluation_Peas_in_a_Pod_or_Apples_and_Oranges

12. Carvalho, S., & White, H. (2004). Theory-based evaluation: The case of social funds. *American Journal of Evaluation*, 25(2), 141–160. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/109821400402500202>

13. Carnochan, Samples, Myers, & Austin, 2013; Carnochan, S., Samples, M., Myers, M., & Austin, M. J. (2013). Performance measurement challenges in nonprofit human service organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 43(6) 1014-1032. <https://escholarship.org/uc/item/9ss3c16g>

14. Dorota Bednarska-Olejniczak, Jarosław Olejniczak, Viktorie Klímová (2021). Grants for Local Community Initiatives as a Way to Increase Public Participation of Inhabitants of Rural Areas. This article belongs to the Special Issue Challenges of Contemporary Agriculture, Rural Areas and Agri-Food Supply Chain under Conditions of Uncertainty). <https://doi.org/10.3390/agriculture11111060>

15. Funnell, S., & Rogers, P. (2011). Purposeful program theory: Effective use of theories of change and logic models. San Francisco, CA: Jossey Bass. https://www.researchgate.net/publication/259999058_Purposeful_Program_Theory_Effective_Use_of_Theories_of_Change_and_Logic_Models

16. Graves, R., & Culbreath, H. (2003). The evaluation of capacity-building grants: Key learnings for a successful program. Boston: FSG. Greenwald, H. P. (2013). Increasing the value of evaluation to philanthropic foundations. *American Journal of Evaluation*, 34(4), 504-518. <https://nncg.issuelab.org/resource/the-evaluation-of-capacity-building-grants-key-learnings-for-a-successful-program.html>

17. Gervase R. Bushe (2001) Five Theories of Change Embedded in Appreciative Inquiry/ Presented at the 18th Annual World Congress of Organization Development, Dublin, Ireland, July 14-18, 1998. Published in Cooperrider, D. Sorenson, P., Whitney, D. & Yeager, T. (eds.) (2001) *Appreciative Inquiry: An Emerging Direction for Organization Development* (pp.117-127). Champaign, IL: Stipes and in Cooperrider, D. Sorenson, P., Yeager, T. & Whitney, D. (eds.) (2005) *Appreciative Inquiry*: <https://www.gervasebushe.ca/ai5.pdf>

18. Grantmakers for Effective Organizations, (2006). COURAGE TO ACT. Annual Report. <https://www.geofunders.org/resources/annual-report-2006-851>

19. Hall, M. (2014). Evaluation logics in the third sector. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 1-30. https://eprints.lse.ac.uk/46365/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_repository_Content_Hall%2C%20M_Evaluation%20logics_Hall_Evaluation%20logics_2014.pdf

20. J. Huang, P. Buchanan, E. Buteau (2006) In search of impact: practices and perceptions in foundations' provision of program and operating grants to nonprofits. *Nonprofits*. Center for Effective Philanthropy, Boston. <https://eldis.org/document/A24548>

21. Mayne, J. (2001). Addressing attribution through contribution analysis: Using performance measures sensibly. *Canadian Journal of Program Evaluation*, 16(1), 1–24. DOI:10.3138/cjpe.016.001

- https://www.researchgate.net/publication/279533461_Addressing_Attribution_Through_Contribution_Analysis_Using_Performance_Measures_Sensibly
22. Mayne, J. (2011). Contribution analysis: Addressing cause and effect. In K. Forss, M. Marra & R. Schwartz, (Eds.), *Evaluating the complex: Attribution, contribution and beyond* (pp. 53–96). New Brunswick, NJ: Transaction Publishers. https://www.researchgate.net/publication/303836616_Contribution_analysis_Addressing_cause_and_effect
23. Mackinnon A (2006) *Grantcraft: Using a Theory of Change*. Mapping change: using a theory of change to guide planning and evaluation. What is a “theory of change”? https://learningforfunders.candid.org/wp-content/uploads/sites/2/2018/12/theory_change.pdf
24. Patton, M. Q. (2008). *Utilization-focused evaluation* (4th ed.), Thousands Oaks, CA: Sage Publications Inc. <https://scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=972414>
25. Rogers, P. (2007). Theory-based evaluations: Reflections ten years on. *New Directions for Evaluation*, 114, 63–67. https://www.academia.edu/28484242/Theory_based_evaluation_Reflections_ten_years_on_Theory_based_evaluation_Past_present_and_future
26. Theories of Social Change <https://utkaluniversity.ac.in/wp-content/uploads/2022/08/Theories-of-Social-Change.pdf>
27. Weiss, C. H. (1997). How can theory-based evaluation make greater headway? *Evaluation Review*, 21, 501–524. https://econpapers.repec.org/article/saeevarev/v_3a21_3ay_3a1997_3ai_3a4_3ap_3a501-524.htm
28. Weiss, C. H. (2003). On theory-based evaluation; Winning friends and influencing people. *The Evaluation Exchange*, 9(4), 1–5. <https://archive.globalfrp.org/var/hfrp/storage/original/application/f1be9c61c5a4011b6637bb5d1a3190ed.pdf>
29. White, H. (2009). *Theory-based impact evaluation: Principles and Practice* (Working Paper 3). International Initiative for Impact Evaluation (3ie). https://reliefweb.int/report/world/theory-based-impact-evaluation-principles-and-practice-0?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw2uiwBhCXARIsACMvIU3jqho8dGYySwDoCflHcM3XW1HJHGzvz8jVRPMZH9V2kc1JT7DkTQoaAoRUEALw_wcB
30. Weitzman, B. C., Silver, D., & Dillman, K.-N. (2002). Integrating a comparison group design into a theory of change evaluation: The case of the urban health initiative. *American Journal of Evaluation*, 23(4), 371–386. https://www.researchgate.net/publication/249773430_Integrating_a_Comparison_Group_Design_in_to_a_Theory_of_Change_Evaluation_The_Case_of_the_Urban_Health_Initiative
31. Woolcock, M.; Narayan, D. Social Capital: Implications for Development Theory, Research, and Policy. *World Bank Res. Obs.* 2000, 15, 225–249.
32. Trigilia, C. Social Capital and Local Development. *Eur. J. Soc. Theory* 2001, 4, 427–442.
33. OECD. *Regional Development Policy—OECD*. Available online: <https://www.oecd.org/regional/regionaldevelopment.htm>.